

Samenwerking versterkt de opleiding **Vrijdag varkensdag**

Varkenshouderijleerlingen van verschillende aoc-vestigingen in Oost-Nederland ontmoeten elkaar elke vrijdag. Ze krijgen theoretische en praktische lessen op verschillende locaties. Het varken staat nadrukkelijk op het programma.

“Ik gok op 20”, zegt Robin. Marrienne verwacht een spekdikte van 18 mm. Robin en Marrienne, twee bbl-leerlingen veehouderij uit Hardenberg (De Groene Welle), staan op vrijdagmiddag 23 januari bij een net afgespeende zeug. Ze hebben de opdracht met een ultrasound apparaat de spekdikte te meten. Die getallen zijn een slag in de lucht. Ron Coppens, hun docent, vraagt daarom even door. Hij vindt het belangrijk dat de leerlingen goed kijken naar de zeugen en de conditie zo goed mogelijk bepalen.

Hygiëne

Die vrijdagmorgen, tijdens de theorieles van gastdocent Luit Meijer, hebben ze geleerd dat een normale spekdikte van een zeug voor het werpen tussen de 15 en de 18 ligt. En omdat zeugen tijdens

de zoogperiode veel energie verliezen - ze produceren immers 300 liter melk - neemt de spekdikte in die drie weken ongeveer 4 mm af. Het kost Coppens enige moeite de theorie van de ochtend naar boven te halen. Robin en Marrienne snappen nu dat hun schatting te hoog ligt en stellen het bij op 15. Na meting blijkt het 16 te zijn.

De hele dag staat in het teken van het varken, zoals elke vrijdag. Elf mbo-leerlingen uit een grote regio in het oosten ontmoeten elkaar. Ze volgen een veehouderij-opleiding op mbo-vestigingen in Twello, Almelo, Doetinchem (AOC Oost) of Hardenberg (De Groene Welle). Om reistijd te spreiden, wisselt de uitvoeringslocatie van het project om de vier tot zes weken. Zo zijn ze al een aantal vrijdagen in Doetinchem geweest en in Barneveld. Vandaag komen ze naar

Hardenberg. En omdat de invulling praktisch is, schuiven vijf bbl-leerlingen uit Hardenberg deze keer ook aan. Gastdocent Meijer van Agrifirm verzorgt 's ochtends een theorieles. 's Middags neemt hij ze mee naar het fokvarkensbedrijf van Marco Oosterveld in

Samenwerking Zuid-Nederland

Twintig mbo-leerlingen van de zuidelijke aoc's: Helicon College, Citaverde College en Prinsentuin College, komen elke woensdag bij elkaar op het praktijkcentrum in Sterksel van Animal Sciences Group. Het project is gestart in het schooljaar 2007 – 2008. Theorie wordt er gecombineerd met praktijklessen in de stallen van het praktijkcentrum. Daarnaast verzorgen vertegenwoordigers van het bedrijfsleven gastlessen of zijn er in samenwerking met het bedrijfsleven excursies. Het programma kent vijf thema's: voeding, huisvesting, gezondheidszorg, genetica en keten. Voor elk thema is er een bijdrage uit het bedrijfsleven en voeren de leerlingen een opdracht uit. Wekelijks zijn drie leerkrachten aanwezig.

Marianne en Robin zijn benieuwd wat de spekdikte bij het afgespeende varken is. Ze denken 16 mm. Meting moet uitwijzen of ze gelijk hebben

Rheezerveen, vlak bij Hardenberg. Om hygiënische redenen moeten we ons verkleden. Iedereen krijgt een wegwerperoverall aan, en plastic hoezen over de schoenen. Belangrijk, want de meeste leerlingen hebben thuis een varkensbedrijf. Besmettingsgevaar maakt bedrijfsbezoeken daarom soms lastig. Voordat we de stal ingaan, vertellen Nadieh en Jenneke, twee leerlingen van het mbo uit Almelo, me dat ze het jammer vinden dat ze niet vaker op een bedrijf kunnen komen. Door de inbreng van Meijer is de les vandaag erg praktisch. Dat waarderen ze.

Herhaling

Meijer laat bij een zeug in de kraamstal

zien hoe je de spekdikte meet. Acht zeugen staan er, bij de meeste scharrelen de pasgeboren biggen rond. De spekdikte bij een van de zeugen die nog moet werven, is 27 mm. "Is dat veel?" vraagt Meijer. Het is aan de hoge kant, weten de leerlingen. Meijer grijpt terug op wat hij die ochtend verteld heeft. "Wat was ook al weer het risico? Hoe kun je het voorkomen?"

Het is de eerste keer dat Meijer als gastdocent een les verzorgt. De hele dag heeft hij er voor uitgetrokken. Waarom? "We maken ons ernstig zorgen over de deskundigheid in de varkenssector", zegt hij. "Er zijn te weinig deskundigen in het bijzonder in de intensieve veehouderij. Bovendien maken we ons zorgen

Samenwerkingsproject

Op initiatief van de Groene Kennis Coöperatie kwamen vertegenwoordigers uit onderwijs en bedrijfsleven bij elkaar om te praten over de toekomst van het onderwijs in de varkenshouderij. "Het was het goede moment", zegt projectleider Adriaan Vernooij van Wageningen UR ASG, "de vonk kon ontstaan. Zowel onderwijs als bedrijfsleven maakte zich in toenemende mate zorgen over de varkenshouderijonderwijs."

De varkenshouderij is een kleine sector. Op elke aoc zijn een of twee leerlingen. Scholen vinden het lastig om er goede invulling aan te geven. PTC+ ontdekte dat het lastig is om een goed programma op te zetten omdat elke leerling een ander programma volgt. De sector maakt zich zorgen over het groeiend tekort aan deskundige mensen. Jaarlijks zijn er 500 tot 600 nodig, terwijl het groene onderwijs er 50 aflevert. En de sector maakt zich ook zorgen over de inhoud van het onderwijs.

Conclusie van die dag was de onderwijs en bedrijfsleven de krachten moeten bundelen. Onderwijs en bedrijfsleven moeten de samenwerking versterken, werken aan betere kennisontsluiting en kenniscirculatie. Het resulteerde in het RIGO-project 'Varkenshouderij onderwijs door samenwerking', AOC Oost is penvoerder van het project. Alle aoc's in Oost- en Zuid-Nederland nemen deel: De Groene Welle, AOC Oost, ROC Landstede, Groenhorst College, Helicon Opleidingen, Citaverde College en Prinsentuin College. Brancheorganisaties LTO en NVV werken mee, evenals de Agrarische Bedrijfsverzorging, de grootste werkgever in varkenshoudend Nederland. Het project moet het kennisniveau van de opleidingen verhogen, en moet zorgen dat de opleidingen aantrekkelijker worden. Om praktische redenen zijn er twee samenwerkingsprojecten. Een in Oost-Nederland (AOC Oost, Groenhorst College, ROC Landstede en De Groene Welle) en een in Zuid-Nederland (Citaverde College, Prinsentuin College en Helicon Opleidingen). PTC+ ondersteunt de samenwerkingsprojecten door de vier aoc's in het oosten te begeleiden. Samen met leerlingen uit Raalte (Landstede) heeft PTC+ beroepssituaties uit de varkenshouderij beschreven op papier en film. (Zie www.virtueelptc.com, zoek onder 'good food').

Vertegenwoordigers van beide regionale projecten overleggen op dit moment over verdere samenwerking en afstemming. Het nieuw te starten A-programma Varkenshouderij van de Groene Kennis Coöperatie zal het vervolg van het project sturen en coördineren.

over het niveau van de opleidingen.”

Twee jaar geleden nam hij daarom contact op met de school in Hardenberg, “toevallig op hetzelfde moment dat de school ook nadacht over het onderwijspakket in de varkenshouderij.”

’s Ochtends behandelt hij in twee uur de varkenshouderij aan de hand van vijf kernwoorden: voer, water, lucht, licht en liefde. Hij legt uit wat de rol is van eiwitten en aminozuren, en van vitamines en koolhydraten. Hij geeft veel praktische tips op basis van zijn ervaring. Voor de leerlingen is het deels nieuw, deels herhaling. Dat er herhaling in zit, vinden ze niet erg. Jenneke en Nadiëh zeggen blij te zijn dat ze aan dit project mee kunnen doen: “Als we dit niet hadden gehad, had de opleiding niet zoveel voorgesteld wat varkens betreft. De meeste mbo-leerlingen komen toch voor de melkveehouderij.” Hans vertelt dat hij in Twello de enige leerling is die geïnteresseerd is in varkenshouderij.

Thuis

Om half vier, wanneer iedereen spekdiktes heeft gemeten bij de zeugen in de kraamstal, bij de afgespeende zeugen en een bedrijfsrondleiding heeft gehad, blikt Coppens nog even terug op de dag.

Hans en Nadiëh proberen in de varkensstal de theorie van de ochtend terug te halen

“Wat heb je geleerd?” Het belang van schoon water, zegt Nadiëh na enig nadenken. Hans noemt de aminozuren die in het voer zitten, dat was nieuw voor hem. Voor sommigen was het de eerste keer dat ze de spekdikte gingen meten.

De leerlingen vinden het wel lastig om nu precies te benoemen wat nieuw was: “Je realiseert je later pas wat je echt opgestoken hebt. Als je thuis op het bedrijf bent, dan komt er wel veel boven.” □